

КОНСПЕКТ ПО

КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО

ТЕМА I. УЧЕНИЕ ЗА КОНСТИТУЦИЯТА

5 часа

1. Исторически корени на конституционализма. Основни предпоставки за възникване на конституциите.

2. Понятие за конституцията. Юридически характеристики. Конституцията като основен закон. Конституцията като върховен закон. Правна същност на преамбюла.

3. Непосредствено действие на конституционните разпоредби. Отменителен ефект.

ТЕМА II. КОНСТИТУЦИОННО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

5 часа

4. Исторически предпоставки за развитието на конституционализма в България. Значение на Търновската конституция. Обща характеристика на българските конституции. Основни принципи на Конституцията от 1991 г. Конституцията и европейските стандарти.

ТЕМА III. ПРЕДМЕТ, ИЗТОЧНИЦИ И СИСТЕМА НА КОНСТИТУЦИОННОТО ПРАВО

5 часа

5. Правото като единна система. Отрасли на правото и критерии за разграничение. Предмет и метод на конституционното право.

6. Конституционноправни норми – основни белези и особености.

7. Конституционноправни отношения. Субекти на конституционноправните отношения.

8. Източници на конституционното право.

9. Науката конституционно право. Правно-догматичният и социологическият подход на научните изследвания в конституционното право. Принципът “Rule of Law”.

ТЕМА IV. ПОЛИТИЧЕСКА СИСТЕМА

10 часа

10. Понятие за политическа система. Конституционни характеристики.

11. Гражданско общество. Основни принципи на политическата система: Народен суверенитет; Разделение на властите; Законност; Политически плюрализъм.

ТЕМА V. ДЪРЖАВНАТА ВЛАСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

5 часа

12. Понятие и същност на държавата. Понятие за държавна власт. 13. Източник и субект на държавната власт. Форма на държавно управление и форма на държавно устройство.

14. Пряко осъществяване на държавната власт- понятие, форма и ред за осъществяване. Национален референдум. Местен референдум. Общо събрание на населението . Подписка.

ТЕМА VI. ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ

10 часа

15. Принципът за разделение на властите. Функции на държавната власт.

16. Понятие за държавен орган. Видове държавни органи. Система на държавните органи в Република България- обща характеристика.

ТЕМА VII. ИЗБИРАТЕЛНА СИСТЕМА

5 часа

17. Същност и социално предназначение на изборите. Избирателна система и политическо представителство. Обективно избирателно право.

18. Субективно избирателно право. Конституционни принципи на избирателното право: общо избирателно право; равно избирателно право; пряко избирателно право; тайно гласуване.

19. Избирателни системи.

20. Избирателното законодателство на България. Организация и провеждане на изборите.

ТЕМА VIII. КОНСТИТУЦИОННИ ОСНОВИ НА ПРАВНИЯ СТАТУС НА ГРАЖДАНИТЕ

5 часа

21. Основни принципи на правното положение на гражданите. Равноправие. Хуманизъм. Демократизъм.

22. Българско гражданство. Правна регламентация на българското гражданство.

23. Основни права и основни задължения на гражданите. Класификация на правата и свободите. Лични права и свободи. Политически права и свободи на гражданите. Социални, икономически и културни права. Основни задължения.

ТЕМА IX. НАРОДНО СЪБРАНИЕ

10 часа

24. Обща характеристика на Народното събрание.

25. Структура на Народното събрание. Конституиране и срок на пълномощията.

26. Правомощия на Народното събрание.

27. Ред на дейност на Народното събрание. Заседания на Народното събрание.

- 28. Законодателен процес.
- 29. Парламентарен контрол.
- 30. Актове на Народното събрание.
- 31. Правно положение на народния представител.

ТЕМА X. ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА

10 часа

- 32. Държавен глава – правно положение.
- 33. Избор на президент и вицепрезидент – условия и ред за избиране. Несъвместимост. Срок на пълномощията. Прекратяване. Последници.
- 34. Правомощия на президента. Отлагателно вето – същност и предназначение.
- 35. Актове на президента. Политическа отговорност на президента и вицепрезидента.

ТЕМА XI. МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

10 часа

- 36. Министерски съвет – правна характеристика.
- 37. Образуване на Министерския съвет.
- 38. Конституционноправен статус на министър-председателя и на министрите.
- 39. Правомощия на МС.
- 40. Актове на МС.
- 41. Служебно правителство.

ТЕМА XII. СЪДЕБНА ВЛАСТ

5 часа

- 42. Обща характеристика на съдебната власт. Основни принципи на организацията и дейността на съдебната власт.
- 43. Система на органите на съдебната власт. Съд. Прокуратура. Следствени органи.
- 44. Правен статут на съдиите, прокурорите и следователите.
- 45. Висш съдебен съвет.

ТЕМА XIII. КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

5 часа

- 46. Контрол за конституционност.
- 47. Правна характеристика на Конституционния съд. Състав и конституиране. Вътрешна организация и автономност.
- 48. Правомощия на КС.
- 49. Ред на дейност на КС и актове. Правен статут на съдиите от КС.

ТЕМА XIV. МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ

5 часа

50. Местното самоуправление в България.

51. Административно-териториално устройство.

52. Общински съвети. Правен статут на общинските съветници. 53. Органи на изпълнителната власт в общината. Кмет – правно положение.

53. Органи за управление на областта. Областен управител – правно положение.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

А. ОСНОВНА

1. **Баламезов, Б.**, Конституционно право. Исторически аспекти, С., 1994 г.
2. **Друмева, Ем.**, Конституционно право, С., 2008.
3. **Наумова, Ст.** Правно-социологически параметри и емпирични характеристики на законодателната власт. (В:) Социология на правото. Исторически традиции и перспективи на развитие. С., БАН, 2012г.
4. **Наумова, Ст.** Правно-социологически параметри и емпирични характеристики на пряката демокрация – Научни трудове на ИДП-БАН, 2014.
5. **Спасов, Б.**, Конституционно право, С., 2001 г.
6. **Стойчев, Ст.**, Конституционно право, С., 2002
7. Конституция на Република България. Коментар. Авторски колектив, С., 1999
8. **Танчев, Евг.**, Въведение в Конституционното право, С., 2003
9. **Танчев, Евг., М. Белов**, Сравнително конституционно право, 2009

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА

1. **Белов, М.**, Гражданското участие в политическия процес. Конституционно правни основи., С. 2010
2. **Цанков, В.**, Българското гражданство – материалноправни и процесуални аспекти, С., 2004
3. **Михайлова, Ек.**, Парламентаризъм и правова държава., С., 2004

4. **Хаджолян, М.**, Конституционни механизми на властта, В., 2006
5. **Стоилов, Я.**, Държавната власт, С., 2001
6. **Владикин, Л.**, Организация на демократичната държава, С., 1992
7. **Неновски, Н.** Конституцията. Актуални въпроси на теорията и на практиката, С., 2002
8. Христоматия по парламентарна риторика – част I и II, В., 2010
9. **Наумова, Ст.** Местното самоуправление в контекста на Хартата за местно самоуправление.– (В:) Да инвестираме в хората, под ред. на Наумова,С., И.Илиева, С., БАН, 2009.

Септември, 2018

СЪСТАВИЛ: проф.д-р Стефка Наумова